

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/38711 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Hayvancılıkta sürdürülebilirliğin sağlanması, geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, üreticinin korunması, hayvansal ürün piyasalarında istikrarın sağlanarak tüketicinin yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimi Bakanlığımızın öncelikleri arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede yetiştiricilere hayvansal üretim konularında destekleme ödemesi yapılmakta ve projeler uygulanmaktadır.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanmaktadır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilmektedir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilmektedir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezgin arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilmektedir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanmaktadır.

Yeni destekleme modeli ile birlikte hayvancılık işletmelerinin ekonomik açıdan güçlü, dirençli ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması hedefiyle sübvansiyonlu kredilerde; kadınlara, gençlere ve planlı üretim bölgelerine ilave indirim uygulanmaktadır. Bu sayede geleceğimizin teminatı gençlerimiz ve ailemizin temel direği olan kadınlarımızın üretimde kalmalarına imkân sağlanmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

10395 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar 14.09.2025 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Karar ile 01.01.2025 tarihinden geçerli olmak üzere hayvancılık desteklerinde aşağıdaki düzenlemeler yapılmıştır.

- Büyükbaş hayvancılık destekleri kapsamında buzağılar için bir önceki yıla göre %40 artışla hayvan başına 1.400 TL, malaklar için %180 artışla hayvan başına 2.800 TL’ye çıkarılmıştır.
- Küçükbaş hayvancılık destekleri kuzu/oğlaklar için ise bir önceki yıla göre yüzde 50 artışla hayvan başına 300 TL’ye çıkarılmıştır.
- Çoban desteği, küçükbaş hayvancılıkta 300 TL olan temel desteğin 1,8 katı olmak üzere 150 baş üzerinden 81.000 TL olarak ödenmektedir.
- Arıcılık desteği, üretici/yetiştirici örgütlerine üye üreticilere arılı kovan başına temel destek bir önceki yıla göre %40 artışla 140 TL’ye, üye olmayanlara %25 artışla 100 TL’ye çıkarılmıştır.
- İpek böceği temel desteği bir önceki yıla göre %10 artırılarak kilogram başına 1.100 TL’ye, tiftik üretimi temel desteği %100 artışla kilogram başına 160 TL’ye çıkarılmıştır.
- Bakanlıkça programlanan aşı uygulamaları sonrasında oluşan atıklar için büyükbaş ve küçükbaş hayvan sahiplerine verilen temel destekleme tutarı, bir önceki yıla göre %100 artırılmıştır.
- Su ürünleri yetiştiriciliği yapan işletmelere, ürettikleri türler ve üretim şekline göre yapılan temel destek oranları artırılmıştır.
- Hayvan gen kaynakları birim destek tutarları artırılmış, Ankara keçisine ilave destek verilmektedir.
- Hayvan ve sürü sağlığı desteği kapsamında, hayvan tanımlama araçlarıyla bazı aşı bedelleri de destek kapsamına alınmıştır.
- Marmara Denizi’ne kıyısı olan 7 ilde, müsilağdan etkilenen balıkçı gemilerine, gemi başına ilave küçük ölçekli balıkçılık desteği verilmiştir.
- Su ürünleri desteğinde, üretici örgütlerinin etkinliğini artırmak amacıyla birlik ve tanıtım kesinti oranları %2’den %3’e çıkarılmıştır.

Bu kapsamda ilk önce; Kaliteli, sağlıklı, yeterli hayvansal gıda arzının sağlanması amacıyla, stratejik öneme haiz kırmızı et, beyaz et, süt ve yumurtanın nerede ne kadar üretileceğine dair üretim modelleri oluşturulmuştur.

Hayvansal üretim planlanırken;

- Değişen iklim koşulları ve yağış rejimi nedeniyle oluşan 11 ilimizdeki 52 ilçenin tarımsal yer altı su kısıtı bölgesi olması, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) tarafından ülkemizi de içine alan Akdeniz havzasındaki çölleşme riski nedeniyle suyu merkeze alan bir yaklaşımla,
- Hayvancılığın en önemli ihtiyaç maddesi olan yem üretimi,
- Mera varlığı ve botanik yapısı,
- Üretilen ürünün işlenmesi ile iç ve dış piyasalardaki pazarlama durumu

değerlendirilmiştir.

Bütün bu unsurlar dikkate alınarak;

- Kırmızı et üretiminin planlanmasında besilik materyal temininin sağlanabilmesi,

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

- Süt üretiminde oluşan yoğun bölge ve su kısıtı bölgelere alternatif bölge oluşturulması,
- Kanatlı eti üretiminde kümeleşmeden kaynaklı yoğunluğun azaltılması, aktif kesimhane kapasitelerinin değerlendirilmesi ve Ortadoğu pazarlarının daha etkin kullanımı amacıyla süt, besilik materyal ve kanatlı eti üretim bölgeleri oluşturulmuştur.

Üretim planlaması ile üreticilerimize planlama bölgelerinde ilave destek, bu bölgelerde üretim yapacak mevcut işletmelerimize ve yeni yatırımcılarımıza Ziraat Bankası A.Ş. tarafından tarımsal kredilerde ilave %20 faiz indirimi ve Bakanlığımız tarafından yeni yatırımlara destek sağlanacaktır.

Üreticilerimiz temel bitkisel ve temel hayvansal üretim konularında 300.000 TL'ye kadar (300.000 TL dahil) sıfır faizli, 300.000 TL'nin üzerindeki kredilerde ise 10 milyon TL'ye kadar %50-%100 aralığında faiz/kâr payı destekli kredi/finansman kullanabilmektedir.

Ayrıca ülkemizde etçi damızlık üretimi yapan işletme sayısını artırarak, daha fazla etçi ırk besilik materyalinin yerli imkânlarla yetiştirilmesi amacıyla "Kırsalda Bereket Hayvancılığa Destek Projesi" hayata geçirilmiştir.

Etçi ırk hayvan sayısını artırmak ve et arzının yerli kaynaklardan sağlanmasını desteklemek amacıyla "Güçlü Besi, Güçlü Üretim Projesi" başlatılmış; proje kapsamında etçi ırk spermasıyla doğan her buzağıya ilave destek sağlanacaktır.

Bakanlığımız hayvancılık ıslah politikaları gereği yüksek vasıflı damızlık hayvan temini ile verim artışı hedeflenmektedir. Bu amaçla verim esaslı destekleme modeli benimsenmekte ve bu hedefler doğrultusunda buzağı desteklemesi yanı sıra suni tohumlama, soy kütüğü faaliyetleri, döl kontrolü ve genomik damızlık değer tespiti gibi destekleme kalemleri uygulanmaktadır. "Sunî Tohumlama, Tabî Tohumlama, Ovum ve Embriyo Transferi Faaliyetleri Hakkında Talimat" kapsamında, sütçü ırkların dört yaşından büyük olanlarına etçi ırk dahil farklı ırkların sperması ile suni tohumlama uygulaması yapılması söz konusu olup bu sayede ülke çapında kırmızı et ihtiyacının giderilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca kırmızı et üretiminin artırılması kapsamında sığırlarda suni tohumlama yoluyla birim hayvan başına karkas veriminin artırılması için yürütülen "Etçi ve Kombine Irkların Yaygınlaştırılması Projesi" ile 42 ilde suni tohumlama hizmetlerine erişim konusunda dezavantajlı durumdaki yetiştiricilerimizin anaç hayvanlarına ücretsiz suni tohumlama imkânı sağlanmıştır. Proje 2023 yıl sonu itibarı ile tamamlanmış olup 2024 yılından itibaren "Hayvancılığın Geliştirilmesi Projesi"nin alt faaliyeti olan "Sunî Tohumlamanın Geliştirilmesi"ne yönelik uygulamalar kapsamında hazırlanan ve uygun bulunan projeler için illere ödenek tahsis edilerek yetiştiricilerimize ücretsiz suni tohumlama hizmeti sunulmaktadır. Etçi ırk popülasyonunun artırılması ve bahse konu tüm bu çalışmalar doğrultusunda damızlık vasfındaki süt hayvanlarının kesiminin önlenmesi hedeflenmektedir.

Kırmızı et piyasası, Bakanlığımızca güncel olarak takip edilmekte yetiştiricilerin veya tüketicilerin aleyhine oluşabilecek durumlarda, et piyasasının düzenlenmesi ve üretimin sürdürülebilirliğinin sağlanması için gerekli müdahaleler anında yapılmaktadır. Bu çerçevede; yetiştiricilere, besilik erkek sığır ve sözleşmeli besicilik konularında destekleme ödemesi yapılmaktadır. Sözleşmeli üretimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması amacıyla, "Sözleşmeli Üretimin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiş, Bakanlığımızca hazırlanan Karkas Et ve Kasaplık Canlı Hayvan Alım Satım Sözleşmelerine ilişkin tip sözleşmeler yayımlanmıştır.

Et ve Süt Kurumu (ESK) kırmızı et ve et ürünleri piyasalarını yakından takip ederek, piyasa

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

regülasyonuna destek sağlamaktadır.

Et fiyatlarındaki dönemsel dalgalanmaların önlenmesi, fiyat istikrarının sağlanması, kırmızı ette arz güvenliğinin temin edilmesi ve vatandaşlarımızın uygun fiyata ete erişiminin sağlanması amacıyla kesimlik sığır ve sığır eti ithalatı yapılmaktadır. Yapılan ithalat piyasa ihtiyaçları doğrultusunda yapılmaktadır.

Ayrıca planlı üretimin sağlanması ve spekülasyon hareketlerin önüne geçilmesi amacıyla Bakanlığımız tarafından 2024, 2025 ve 2026 yılları besilik hayvan ithalatı yetkisi ESK'ya verilmiştir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin bu imkândan daha fazla faydalanabilmesi için işletme kapasiteleri ile ters orantılı olarak üreticilerimize besilik hayvan tedarik edilmektedir.

ESK'nin yurt dışı alımları ve piyasa satış faaliyetleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında şeffaf ve denetime açık şekilde gerçekleştirilmektedir.

Yurt dışı alımlar, Bakanlığımızca izin verilen ülkelerin yine Bakanlığımızca onaylanmış kesimhane, üretici veya üretici birliklerinden, şartname ve sözleşmelerde belirtilen özelliklere uygun şekilde aracı kullanılmadan gerçekleştirilmektedir.

Kapasitesi yüksek olan üreticiye oransal olarak az, kapasitesi az olan üreticiye ise oransal olarak daha fazla hayvan verilerek küçük ve orta ölçekli işletmeler desteklenmektedir.

Yapılan bu tedarik faaliyetlerinde, üretici maliyetleri dikkate alınarak iç üretimi daraltmayacak, yerli üretimi koruyacak fiyat politikası uygulanmaktadır.

ESK tarafından piyasa düzenleme görevi kapsamında yürütülen bu tedarik faaliyetleri sonucunda, 2025 yılı Aralık ayına kadar karkas fiyatlarında üretici maliyetlerine göre belirgin bir denge sağlanmış olup Aralık ayından itibaren gözlemlenen dönemsel fiyat hareketleri yakından takip edilmekte ve gerekli önlemler alınmaktadır. Alınan önlemler neticesinde dana karkas serbest piyasa fiyatları daha istikrarlı hale gelmiştir.

Kırmızı et arzında kendi kendine yeterlilik oranımız %93 gibi oldukça yüksek bir seviyede olup piyasa ihtiyacının çok büyük bir kısmı yerli üretimle karşılanmaktadır. İthalat, toplam arz içinde yalnızca %7 gibi sınırlı bir paya sahip olup arz güvenliğimizde herhangi bir sorun bulunmamaktadır.

Buna karşın Bakanlığımızca mevcut kırmızı et arz ve talebi dikkate alınarak yerli üreticimizi zarara uğratmadan artan et tüketimini karşılayacak arzın oluşturulması, aynı zamanda besi işletmelerindeki boş kapasitenin değerlendirilmesi, piyasada meydana gelen spekülasyon hareketlerin ve oligopolleşmenin önlenerek istikrarın sağlanması, yurt içi kırmızı et fiyatlarının kontrol altında tutulması, tüketicinin daha uygun fiyatla kırmızı ete erişiminin sağlanması amacıyla kırmızı et tüketiminin yoğun olduğu dönemleri de planlayarak üretim projeksiyonları doğrultusunda kontrollü bir ithalat yönetimi uygulanmaktadır.

Et ve Süt Kurumu (ESK) kırmızı et ve et ürünleri piyasalarını yakından takip ederek, piyasa regülasyonuna destek sağlamaktadır. İthal edilen canlı hayvanlardan elde edilen ürünler, ESK kurum satış mağazalarının yanı sıra Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri iştiraki kooperatif marketleri, Ankara ve İstanbul illerindeki Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Perakendeciler Derneği (PERDER) üyesi zincir marketler, et sanayicileri, endüstriyel yemek üreticileri ve kasaplar aracılığıyla uygun fiyatla, perakende olarak satışa sunulmaktadır.